

Sairaanhoido-oikeudet ja hoitokustannusten hallinnointi rajat ylittävässä tilanteessa

Noora Heinonen
28.9.2011

Rajat ylittävät tilanteet?

1. Joutuminen sairaanhoidon tarpeeseen tilapäisen ulkomailla oleskelun aikana (äkillinen sairastuminen)
2. Asuminen ulkomailla
3. Hoitoon hakeutuminen ulkomaille
 1. Ennakkoluvalla
 2. Oma-aloitteisesti (Ilman ennakkolupaa)
4. Ostopalvelu

Luontoisetuksiin vaikuttava kansainvälinen säännöstö

1. EU-säännöstö

- perustamissopimuksen 42 artikla: *Toimenpiteet sosiaaliturvan alalla*
 - Asetukset sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 883/2004 ja 987/2009 (nk. sosiaaliturvan koordinaatioasetukset) (ent. 1408/71 ja 574/72)
- perustamissopimuksen 39 artikla: *Työntekijöiden vapaa liikkuvuus*
 - Asetus työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisöjen alueella 492/2011 (ent. 1612/68)
- perustamissopimuksen 95 artikla: *Sisämarkkinoiden toteuttaminen ja toiminta*
 - Direktiivi potilaiden oikeuksien soveltamisesta rajatylittävässä terveydenhuollossa 24/2011 (nk. potilasdirektiivi)
- perustamissopimuksen *sijoittautumisvapautta ja palveluiden vapaata liikkuvuutta* koskevat määräykset
 - EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntö

2. Valtiosopimukset

- Pohjoismaat, Australia, Kanadan Quebec, Israel ja Chile

Luontoisetuuksien kansallinen säännöstö

1. Kotikuntalaki 201/1994
2. Terveysturvalaki 1326/2010
3. (Erikoissairaanhoidon laki 1062/1989, Kansanterveyslaki 66/1972)
4. Sairausvakuutuslaki 1224/2004
5. Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta (SovAL) 1573/1993
6. Kuntatalouden, valtionosuuksiin ja valtion budjettiin liittyvä lainsäädäntö
7. Vakuutuslainsäädäntö
8. Verolainsäädäntö

Tilapäinen oleskelu (EU-asetus 883/04 19 artikla)

Enintään 12 kuukauden oleskelu ulkomailla

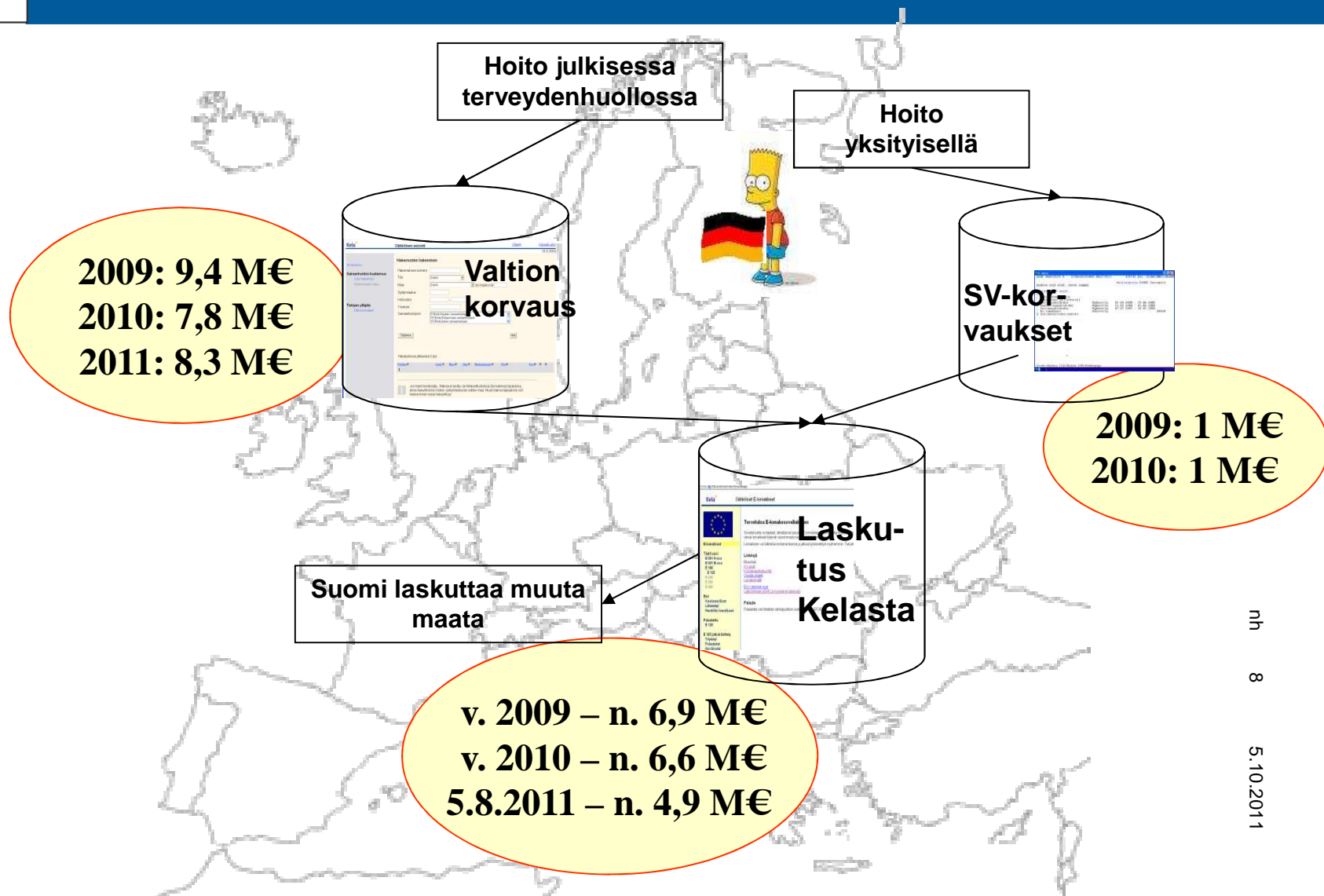
Tilapäinen oleskelu ulkomailla

- Yhdessä valtiossa vakuutetulla on oikeus EU-alueella saada toisessa valtiossa tilapäisen oleskelun aikana **lääketieteellisistä syistä välttämätöntä sairaanhoitoa**
 - Eurooppalainen sairaanhoitokortti = EHIC-kortti
- Hoitoetuksien myöntämisessä huomioidaan
 - oleskelun ennakoitu kesto
 - hoitoetuksien luonne
- Lääketieteellisesti välttämätöntä hoitoa ei voi siirtää annettavaksi suunnitellun paluumatkan jälkeen
- Suomessa terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi hoidon tarpeen ja hoitotoimenpiteet.

Tilapäinen oleskelu ja kustannusten korvaukset

- Hoidon todelliset kustannukset maksaa eurooppalaisen sairaanhoitokortin myöntäjävaltio
 - Kortin haltija maksaa hoidon antajalle asiakasmaksun, joka on sama kuin muilla paikallisilla asukkailla
- Suomen valtio korvaa julkiselle terveydenhuollolle (valtion korvaus) EU- tai Eta-valtiossa tai Sveitsissä, Australiassa tai Kanadan Quebecissa sairausvakuutetun henkilön hoitokustannukset
- Henkilö maksaa julkisessa terveydenhuollossa kuntalaisen asiakasmaksun

Mualla vakuutettu sairastuu Suomessa

2008: 9,2 M€
2009: 12,6 M€
2010: 12,4 M€
09/2011: 10,8 M€

**Hoito-
kustannus-
ten
maksaminen
Kelasta**

**Kelasta
sairaanhoito
korvaus**

Hakee korvausta
jälkikäteen Kelasta

2009: 1,3 M€
2010: 1,1 M€

Muu maa laskuttaa
Suomea todellisista
hoitokustannuksista

Suomessa
vakuutettu
käyttänyt EHC-
korttia

Suomessa vakuutettu
maksaa ulkomailta itse
kaikki kustannukset

Asuminen (EU-asetus 883/04 17 artikla)

Yli 12 kuukauden oleskelu ulkomailla

Asuminen EU-alue - pääsääntö

- Jos henkilö kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin
 - = on Suomessa sairausvakuutettu
 - = on sairaanhoito-oikeus asuinvaltiossa ja Suomessa
- Suomen valtio vastaa sairaanhoitokustannuksista asuinvaltiossa
- Kunnat vastaavat sairaanhoitokustannuksista Suomessa
- Voi olla kotikunta Suomessa tai voi olla ilman kotikuntaa Suomessa
- Hoitokustannuksista ei valtion korvausta

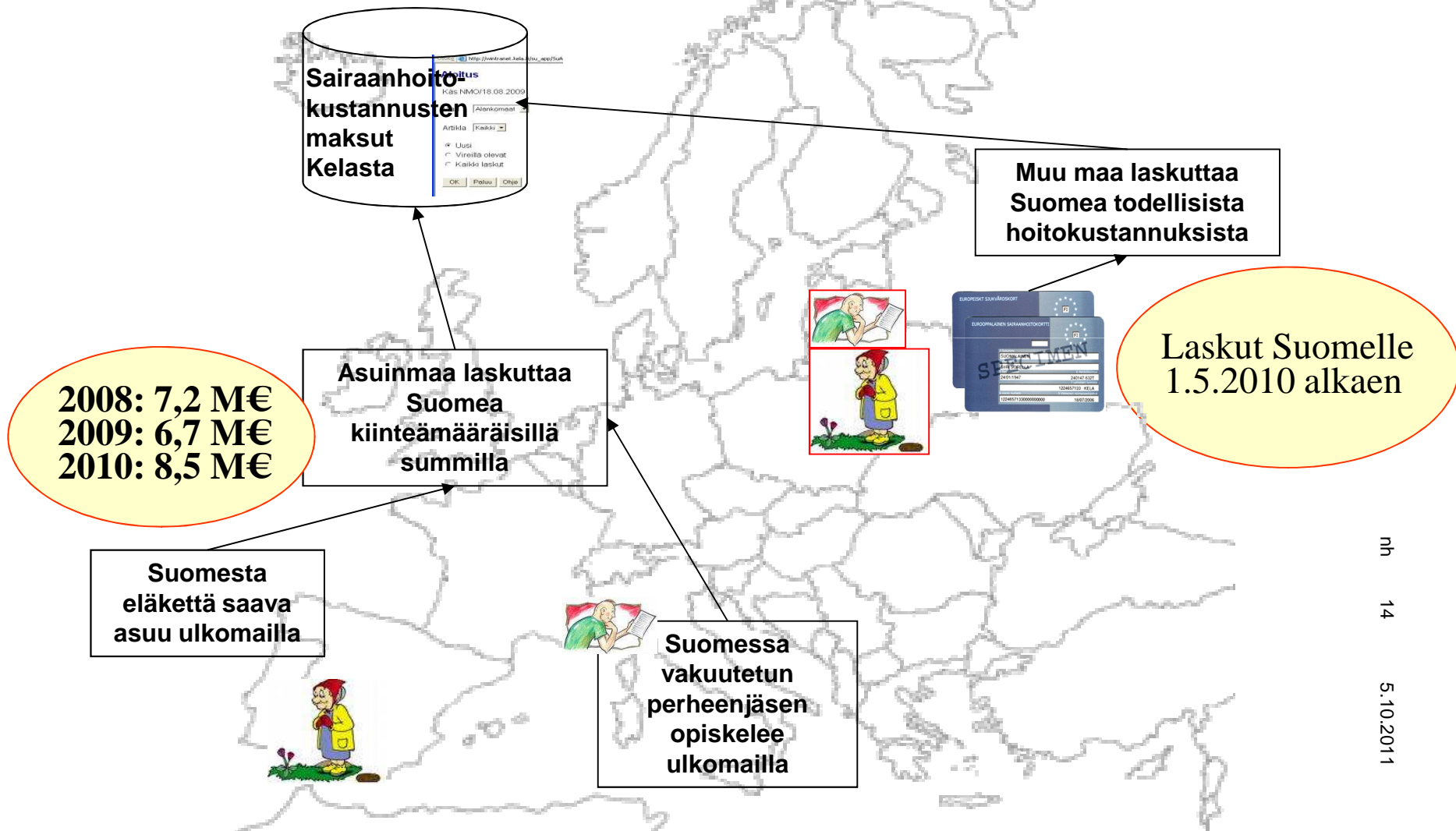
Asuminen EU-alue - poikkeus

- Jos henkilö ei kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin, mutta on
 - ulkomailla asuva ja vain Suomesta eläkettä saava eläkkeensaaja tai
 - eläkkeensaajan tai työntekijän ulkomailla asuva perheenjäsen
 - = ei ole Suomessa sairausvakuutettu
 - = ei ole Suomessa kotikuntaa
 - = oikeus asuinvaltiossa kaikkeen sairaanhoitoon
 - = oikeus muissa valtioissa EHIC-hoitoon
- Suomen valtio vastaa sairaanhoitokustannuksista sekä asuinvaltiossa että Suomessa
- Hoitokustannuksista valtion korvaus

Todistus oikeudesta hoitoetuuksiin Suomessa

- Kela vahvistaa
 - henkilön sairaanhoito-oikeuden julkisessa terveydenhuollossa
 - Oikeuden/ei-oikeutta hoitokustannusten valtion korvaukseen
 - Henkilön oikeuden sairaanhoitokorvauksiin Kelasta
- Erillisasiakirja, jonka Kela myöntää ja joka sitoo julkista terveydenhuoltoa (Laki 352/2010 13 §)
- Käytössä EU- ja Eta-valtioiden ja Sveitsin tilanteissa

EU- tai ETA-valtiossa tai Sveitsissä pysyvästi asuva
 - saa eläkettä vain Suomesta
 - on Suomessa vakuutetun perheenjäsen

Asuminen - Muut valtiot

- Muissa valtioissa asuvan oikeus julkisen terveydenhuollon palveluiden käyttöön määräytyy kotikuntalain nojalla
 - Henkilöllä on kotikunta = oikeus kaikkiin julkisen terveydenhuollon palveluihin kuntalaisen asiakasmaksulla
 - Henkilöllä ei ole kotikuntaa = oikeus vain kiireelliseen sairaanhoitoon, maksettava kaikki hoitokustannukset
- Kelan päätöksellä henkilöön voidaan kuitenkin soveltaa Suomen asumisperusteista sosiaaliturvalainsäädäntöä
 - Sovelletaan vain Kelan hallinnoimiin etuuksiin, kuten sairausvakuutukseen

Asuminen - huomioitavaa

- Myös Suomessa voi asua henkilö,
 - joka on Suomessa sairausvakuutettu, mutta jolla ei ole kotikuntaa (esim. rajatyöntekijä)
 - Joka ei ole Suomessa sairausvakuutettu, mutta jolla on kotikunta (esim. merimies)
 - joka ei ole Suomessa sairausvakuutettu ja jolla ei ole kotikuntaa (esim. lähetetty työntekijä)
- Henkilöllä voi kuitenkin olla sairaanhoito-oikeus Suomessa
- Aina selvitettävä erikseen Kelasta sekä sairausvakuuttaminen että sairaanhoito-oikeus

Ennakkoluvallinen hoitoon hakeutuminen

(EU-asetus 883/04 20 artikla ja 27.3 artikla)

Hoitoon hakeutuminen (= *Erikseen määritelty hoito*)

- Henkilön on haettava aina asuinvaltiostaan ennakkolupaa saadakseen sairaanhoitoa ulkomailla
- Lupahakemukseen päätöksen tekee pääsääntöisesti valtio, joka vastaa henkilön sairaanhoitokustannuksista
 - Poikkeuksellisesti tietyissä tilanteissa asuinvaltio

Ennakkoluvan myöntäminen tai epääminen

- Lupa on myönnettävä, jos
 - kyseinen hoito kuuluu henkilön asuinvaltion järjestelmään ja
 - henkilölle ei voida antaa tätä hoitoa asuinvaltiossa hänen terveydentilansa kannalta välttämättömässä ajassa.

(Asetus 883/04 20.2 artikla)
- Lupa voidaan evätä vain, jos
 - asuinvaltio arvioi, etteivät yo. ehdot täyty asuinvaltiossa tai
 - jos "hoito voidaan antaa toimivaltaisessa valtiossa lääketieteellisesti perusteltavissa olevan ajan kuluessa, ottaen huomioon asianomaisen henkilön senhetkinen terveydentila ja sairauden todennäköinen kulku".

Hakemuksen käsittely ja päätös

- Henkilö hakee ennakkolupaa Suomessa
 - Ensisijaisesti julkisesta terveydenhuollosta
 - Toissijaisesti Kelasta
- Hakemuksesta saatava aina julkisen terveydenhuollon (= sairaanhoitopiirin) [lausunto Kelalle](#)
- Kela antaa hakemukseen lausunnon mukaisesti myönteisen tai kielteisen päätöksen
 - Ennakkolupa = lomake E 112 tai S2

Kustannusten korvaaminen

- Ennakkoluvan myöntäjä vastaa kaikista annetun hoidon kustannuksista hoidon antajalle
 - Kun Kela on myöntänyt luvan, se korvaa kustannukset hoitoa antaneelle valtiolle
 - Kela laskuttaa hoitokustannukset lausunnon antaneelta julkiselta terveydenhuollolta
 - Suomessa asuvan hoitokustannukset kotikunnalle
- Kela korvaa sairausvakuutuslain nojalla matkojen, oleskelun, lääkkeiden ja saattajan kustannukset

Ennakkoluvallinen hoitoon hakeutuminen Suomesta

A: Kotikunta/sairaanhoitopiiri

B: Hoitoa antava valtio

C: Kela

Oma-aloitteinen hoitoon hakeutuminen

(SVL 1224/2004 2 luku 6 §, Direktiiviehdotus KOM(2008)414)

Ajankohtaista

- Rajat ylittävän terveydenhuollon ohjausryhmä
- Soveltamisalalain uudistamista valmisteleva työryhmä (Solmu IV)

Lisätietoja

- Kela Kymenlaakson kv-tilityksikkö
 - o Valtion korvaus ja hoito-oikeus Suomessa p. 020 635 1808
 - o Hoitoon hakeutuminen p. 020 635 1904
 - o Email: kymenlaakso.kv@kela.fi
- kela.fi > sairastaminen > Jos sairastut ulkomailla
- kela.fi > sairastaminen > Hoitoon hakeutuminen ulkomaille
- kela.fi > maahan- ja maastamuutto
- kela.fi > Yhteistyökumppanit > Lääkärit ja terveydenhuoltohenkilöstö > Ulkomaalaisen sairaanhoito Suomessa > Ohjeet julkisen terveydenhuollon yksiköille ...